

Kültür, genel anlamıyla bir toplumun duyuş, düşünüş ve davranış birliğini sağlayan maddi ve manevi değerlerin bir bilesimidir. **Beslenme, barınma, korunma** gibi alanlarda elde edilen başarılar ve kullanılan teknikler onun *maddi yanını*, **yaşam anlayışı, sanat, edebiyat, dil, felsefe, ahlak, din, töre** ve benzeri konularda yaratılan ürünler de onun *tinsel yanını* oluşturur. Kültür bir bütün olarak insan oğlunun tarih boyunca gösterdiği çaba ve etkinliklerin bir ürünüdür. Kültür olgusunun dokusunu meydana getiren bu temel özellikler birbirinden kopuk değil, tam bir bütünlük ve etkileşim içinde bulunurlar.

Toplumsal gelişmenin hangi evresinde bulunursa bulunsun her toplumun kendine özgü bir yaşam anlayışı, **tarihsel ve toplumsal değerleri** ve de onu diğerlerinden ayıran belirli özellikleri olmuştur. Bununla birlikte **sosyo-ekonomik koşullar, coğrafi konum, toplumlar arası ilişki ve değişik etkileşim süreçleri** yüzünden kültürler arasında yakın benzerlikler ve paralel değer sistemleri oluşmuştur. Ancak bu durum tekbaşına bütün kültürleri aynı kalıba koymaya, değişik kültür alanlarını aynı kavramlarla tanımlamaya, bir ve aynı şeyler olarak görüp göstermeye sebebiyet vermez. Çünkü; her kültür alanı, ürünü olduğu toplumun tarihi, yaşam anlayışı, toplumsal gelişkinlik düzeyi ve daha birçok karmaşık etkenlerin etkisinde oluşmuştur. Bunun doğal sonucu olarak özellikle tinsel değerler bakımından toplumlar arasında, hatta aynı etnik kökenden gelen topluluklarda bile farklı anlayış, düşünüş ve davranış normlarını içeren ayrı kültür alanları ortaya çıkmıştır.

Zazalar; kültür, töre, gelenek, görenek, inanç, duyuş ve düşünüş bakımından yakın çevrelerinde yaşayan Ermeni, Asuri, Kürt, Arap ve Türklerden tamamen farklı bir yapıya sahiptirler. Zaza kültürü arap (islam) ve Türk (şaman) kültüründen çok öncelere dayanan, eski Hurrilere yakın inançları, değişik renk ve motifleri bünyesinde taşıyan ve oldukça zengin olan yapısını, tüm ağır baskı, soykırım ve sömürgecilerin zorbaca asimilasyon politikalarına karşı özenle korumuştur.

Zazalar; tarih boyunca yaşam anlayışını, bir bütün olarak kültürünü, toplumsal kurum ve değerlerini titizlikle koruyup geliştirmişler aynı zamanda kendileriyle aynı ya da benzer bir yaşam tarzını benimseyen başka halklarla birlikte zulme ve baskılara karşı koyup bir çok kez ayaklanmışlardır. Ne yazık ki her defasında bu baskılarınlar sömürgeci güçler tarafından kanla bastırılmıştır. 1921'de Zazaistan'ın Kuzeyi olan Koçgiri'de, 1925'te güneyde Piran'da, Hani'de, Lice ve Genç çevrelerinde ve yine 1937-38 ülkemizin kalbi olan Dersim'deki Zaza isyanları Zaza tarihinin gerici güçlere karşı verdiği mücadelenin en belirgin örnekleridir.

Bugün Türk Devletinin askeri işgali altında olan yurdumuz, bu gelişmeler sonucu payına düşeni yaşadı ve yaşıyor. Halkımız zorla yerinden yurdundan edilmekte; insanlık dışı baskı ve uygulamalarla asimile edilmek için batı illerine sürülmektedir. Hunharca yürütülen sömürgeci politikaların amacı ise; ülkemizi boşaltmak, Zaza halkını ve orada yaşayan diğer milletleri topraklarından koparıp başka yerlere sürmek, böylece onları tarihsel ve toplumsal kökenlerinden, kimliklerinden, kültürel değerlerinden uzaklaştırıp yozlaştırarak dil ve kültür varlığını yoketmeyi başarmaktır. Halkımızın bu barbarlığı durdurabilmesi için örgütlenmesinden başka bir seçeneği yoktur.

Halkımız kendi bağımsız örgütlenmesini yaratarak hiç bir ayırım gözetmeksizin **bütün azınlıklarla birlikte örgütlenmeli ve Zaza dilinin, kültürünün yaşaması için gereken çabayı harcamaya devam etmelidir.** ~~Yüz yıl önce söylenen ve gerçekte binlerce kez kanıtlanan~~ şu sözlere hep birlikte kulak vermekte fayda vardır.

"Örgütsüz olan bir halk, köledir" yine

"Nerde zulüm baskı ve haksızlık varsa ona karşı mücadele de vardır" .

O mücadeleyi yürütmekse, **aydınıyla, işçi ve köylüsüyle, bir bütün olarak tüm insani ve demokratik hakları zorla gaspedilmiş bizlere yani; Zaza aydınlarına, yurtseverlerine ve Halkına düşmektedir.**

Aşağıda sizlere, ismini Zaza Press olarak düşündüğümüz dergimizin **tüzük taslağını** gönderiyoruz. ~~Bu taslakla ve isimle ilgili önerilerinizi mümkün olan en kısa zamanda bize bildirirseniz çok seviniriz.~~

ZAZA PRESS TÜZÜĞÜ

&-1) Zaza Press Zaza dili ve edebiyatı dergisidir. Zaza Press'in amacı yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olan anadilimiz Zazaca'yı ayakta tutup; onu yaşatmak ve geliştirmektir.

&-2) Zaza Press, Zaza halkının sözü edebiyatını, dilini, sosyal yapısını ve dini inancını inceler ve bu konuda yapılmış incelemeleri yayınlar.

&-3) Zaza Press, bütün yöresel ağızların yazılıp ilerde standart bir Zazacanın oluşması için çabalar. Belli bir ağzın ön plana çıkmasını ve bölgeciliği hedeflemez.

&-4) Zaza Press, kadın sorunlarının çözülmesi ve kadın haklarının en azından demokratik ülkelerdeki düzeye getirilmesi için çalışır. Az gelişmişlik sorunu ile mücadele eder. Kadın sanatçı ve kadın yazarlardan gelen eserlere öncelik tanır ve destek verir.

&-5) Zaza Press her kesimden ve her sınıftan Bütün Zazalar arasında iletişim bağıını geliştirmeye ve **Ülkemiz devriminde örgütlenme ve halkın özörgütünün yapılmasına çalışır.** Zaza Press burjuvazinin şiddet aygıtı karşısında halkı savunmaya özen gösterir ve buna karşı demokratik kitle örgütleriyle birlikte hareket eder.

&-6) Zaza Press Zazaların ulusal, kültürel ve toplumsal sorunlarıyla da ilgilenir. Adil bir eğitim sisteminden yanadır. Zazaca anadilde eğitim, radyo ve televizyon, günlük gazete v.s gibi araç ve gereçlerin oluşması için ulusal kurumların oluşmasının gerekliliğine inanır. Zaza kültürünü tanıtmaya önem verir.

&-7) Zaza Press barışçı, yapıcı, çağdaş ve ilerici yönde yayın yapar. Sendikai çalışmalara, işçi-köylü sınıfının örgütsel birliğinin oluşmasından yanadır ve bunu demokratik platformlarda savunur. Zaza Press **değişik dillerin ve milliyetlerin** gurupların arasında ki dayanışmaya özen gösterir. Her türlü sömürgeci baskıya karşı, sömürülen halklarla birlikte **milletler arası dayanışma** içinde olma çizgisi izler. Dünya'da barışı savunur.

&-8) Zaza Press Zazaların **milli ve ulusal birliği için çalışır.** Bu birliği bozan anlayışlara karşı mücadele eder. Zazaların milli bir kimlik etrafında birleştirmeyi amaçlar. Zaza Press Alevisiyle ve Sünnisiyle bütün Zazaların yayınıdır. Bu değerleri halkımızın birer dini kültürü olarak görür.

&-9) Zaza Press, çağımızın en büyük problemlerinden biri olan **enerji ve çevre sorunu** ile yakından ilgilenir. **Sağlık konusunda** kitlelerin aydınlatılması gerektiğine inanır. **Dünyada Adil bir ekonomik sistemi savunur.**

&-10) Zaza Press'in dili **Zazacadır**. Zaza yerleşim bölgelerinde, zazacanın öncelikli dil olmasını hedefler ve bunun hazırlığını yapar.

&-11) Zaza Press **demokratik basın prensiplerine bağlı yayın** yapar.

(Zaza Press; KORMIŞKAN Bülten dergisinin 1. ve 2. sayısına sahip çıkar)

Sılamê ma şıma hemına rê... Weşey dı bimanê!

Zaza Press Yazı Kurulu adına...

ŞEWRA

Adres: Ş. Mersin
Östgötagatan 792 tr
116 64 STOCKHOLM

MIHE ELİŞANI

M. SANLI
Idholmsvagen 143
127 47 STOCKHOLM
Tel: + 46 8 710 21 83

* Dergi tüzüğü gelen önerilerde göz önüne alındıktan sonra, Zazaca olarak derginin ilk sayısının içinde ek olarak verilecektir.